

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»
на тему:
«ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ
МІЖНАРОДНИХ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВОМ
(НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «СК УНІВЕРСАЛЬНА»)»

Виконавець:

студентка бзф13 групи ЦЗФН

Буй Фіонг Лінь _____

(підпис)

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Воронова О. В. _____

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сьогодні міжнародне страхування виступає одним із найважливіших інструментів, що забезпечують загальну економічну безпеку та стабільність, розвиток підприємництва, ефективний захист від численних природних, техногенних та інших ризиків, реалізацію соціальної політики. Однак в XXI столітті міжнародні страхові ринки переживали ряд серйозних змін, таких як: лібералізація державного регулювання діяльності страхових компаній в умовах тенденції до глобалізації світового страхового ринку; злиття капіталів провідних страхових фірм; розширення форм та способів надання послуг страхування; більш вигідні для страхувальників умови укладання контрактів надання страхових послуг. Усе це наслідок глобальних тенденцій у міжнародному страхуванні, вкладених у формування єдиного страхового простору.

Розвиток міжнародного ринку страхових послуг важливий для страхових компаній України з огляду на його економічну значущість. Особливої актуальності означена проблема в Україні набуває у зв'язку з подальшою лібералізацією фінансових ринків, що зумовлює появу потужних іноземних страхових компаній і, необхідність забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних страхових компаній; зниженням якості життя, що потребує відпрацювання питань страхування життя, медичного та пенсійного страхування; підвищенням рівня волатильності підприємницького середовища, у тому числі у страховому бізнесі, що вимагає посилення регулювання і підвищення рівня менеджменту в фінансових інституціях.

Ці питання особливо актуальні за умов поглиблення інтеграції України у світове господарство і безпосередньо впливають на становлення та розвитку механізму регулювання зовнішньої торгівлі страховими послугами. Відповідно, актуальність теми дослідження обумовлена глобалізацією світової економіки, докорінними змінами у міжнародних економічних відносинах, виникненням гострих проблем, конфліктів та ризиків, управління якими пов'язано значною мірою з розвитком міжнародного ринку страхових послуг.

Метою дослідження є обґрунтування шляхів підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг підприємством страхової галузі України.

Для досягнення поставленої мети в роботі були визначені наступні **завдання**:

- 1) визначити економічну сутність та види міжнародних страхових послуг;
- 2) з'ясувати фактори впливу на ефективність надання підприємством міжнародних страхових послуг;
- 3) розглянути методіку оцінки ефективності надання підприємством страхових послуг на міжнародному рівні;
- 4) провести організаційно-економічну характеристику ПРАТ «СК Універсальна» як суб'єкта міжнародного страхового ринку;
- 5) здійснити оцінку факторів, що впливають на ефективність надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг ;

6) дослідити показники ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг;

7) розглянути автотранспортне страхування як засіб підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг ПРАТ «СК Універсальна»;

8) обґрунтувати морське страхування вантажоперевезень як перспективний напрям підвищення ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг ;

9) розробити рекомендації щодо розвитку медичного страхування в умовах пандемії як напряму підвищення ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг.

Об'єктом дослідження є процес надання міжнародних страхових послуг підприємством страхової галузі України.

Предметом дослідження є теоретичні основи та практичні рішення щодо підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг ПРАТ «СК Універсальна».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та визначених завдань в кваліфікаційній роботі використана система загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Так, для дослідження теоретико-методологічних засад ефективності надання підприємством міжнародних страхових послуг були застосовані методи догматичного, термінологічного системного та порівняльного аналізу. Економіко-аналітичний метод, методи вертикального та горизонтального аналізу, графічний і табличний методи, SWOT та PEST аналіз були використані під час аналізу та стану та ефективності надання міжнародних страхових послуг ПРАТ «СК Універсальна». Для обґрунтування шляхів підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг ПРАТ «СК Універсальна» використано системно-структурний підхід, наукову абстракцію та узагальнення.

Інформаційну базу дослідження склали наукові публікації та монографічні видання українських і зарубіжних учених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, електронні ресурси світової мережі Internet, дані Державної служби статистики України, а також фінансова звітність ПРАТ «СК Універсальна».

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано тези: Буй Фионг Лінь «Міжнародні страхові послуги як складова світового ринку послуг» // Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених «Глобалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки», 21 жовтня 2021 року. м. Одеса, Україна, обсяг 0,4 авт.арк.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (75 найменувань) і додатків. Загальний обсяг роботи становить 122 сторінки. Основний зміст викладено на 110 сторінках. Робота містить 27 таблиць та 19 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методологічні засади дослідження ефективності надання підприємством міжнародних страхових послуг»* розглянуті економічна сутність та види міжнародних страхових послуг, з'ясовані фактори впливу на ефективність надання підприємством міжнародних страхових послуг, представлена методика оцінки ефективності надання підприємством страхових послуг на міжнародному рівні..

У другому розділі *«Аналіз стану та ефективності надання міжнародних страхових послуг на прикладі ПРАТ «СК Універсальна»»* проведена організаційно-економічна характеристика ПРАТ «СК Універсальна» як суб'єкта міжнародного страхового ринку, здійснена оцінка факторів, що впливають на ефективність надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових, дослідженні показники ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг.

У третьому розділі *«Обґрунтування шляхів підвищення ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг»* обґрунтоване автотранспортне страхування як засіб підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг ПРАТ «СК Універсальна», розглянуте морське страхування вантажоперевезень як перспективний напрям підвищення ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг, запропоновані шляхи розвитку медичного страхування в умовах пандемії як засобу підвищення ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

1. Міжнародні страхові послуги – це широкий комплекс послуг з надання страхового покриття від найрізноманітніших ризиків за рахунок формування зі страхових внесків спеціальних фондів, призначених для виплат за страховими випадками у зв'язку з існуючими зовнішньоекономічними та зовнішньополітичними ризиками. Сучасне міжнародне страхування об'єднує багато видів страхових послуг, основними з яких є: послуги зі страхування життя; послуги зі страхування від нещасного випадку; послуги з морського, автомобільного та авіаційного страхування; послуги зі страхування вантажу, багажу, товару; послуги зі страхування цивільної відповідальності; послуги зі страхування фінансово-кредитної сфери (експортних кредитів, валютних ризиків, фінансових інвестицій та ін.).

2. Фактори впливу на ефективність надання страховими компаніями міжнародних страхових послуг можна класифікувати на зовнішні (не залежать від організації) та внутрішні (виникають в процесі діяльності страховика). Зовнішні фактори впливу поділяють на економічні, соціальні, психологічні, екологічні та технологічні. Внутрішні фактори впливу включають дві групи фінансові та нефінансові. Незважаючи на тісну взаємопов'язаність між собою,

вплив зазначених факторів є різнонаправленим. Виявлення найбільш і найменш значущих факторів дозволяє знизити ризик помилки в процесі надання страховими компаніями міжнародних страхових послуг.

3. Методика оцінки ефективності надання підприємством страхових послуг на міжнародному рівні включає такі ключові показники, як: обсяг страхових премій, ціна страхової послуги, відсоток навантаження у брутто-тарифі; кількість клієнтів або договорів, рівень страхового відшкодування, чистий прибуток страховика, рентабельність продажу та рентабельність активів.

4. Результати аналізу стану та ефективності надання міжнародних страхових послуг на прикладі ПрАТ «СК Універсальна» показують, що ця компанія має досить значний досвід функціонування на страховому ринку. Це дало змогу зайняти провідні позиції на різних сегментах страхового ринку. Компанію можна вважати динамічною, про що свідчить намагання універсалізувати власну організаційну структуру відповідно до нестабільних умов ринкового середовища. Компанія спеціалізується на наданні послуг корпоративним та приватним клієнтам. Причому в останні роки на перше місце виходить саме сегмент корпоративних клієнтів. В асортименті компанії нараховується більше 40 страхових продуктів. Зростання валюти балансу свідчить про намагання розширити страхову діяльність. Проведений економічний аналіз дозволяє стверджувати, що в компанії зростають обсяги чистих страхових премій, підвищується рівень страхового відшкодування, зростає валовий прибуток, є позитивними фінансові результати від операційної діяльності, до оподаткування та чистий фінансовий результат.

5. Проведена за допомогою PEST та SWOT-аналізу оцінка факторів, що впливають на ефективність надання ПрАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг дозволила стверджувати, що на першому місці для страхової компанії перебувають політично-економічні чинники (інфляція, податки, умови отримання кредитів, посилення конкурентної боротьби), які впливають на усю діяльність, і на міжнародну діяльність в тому числі. На другому місці стоять соціально-технологічні чинники. На особливому місці стоїть вплив пандемії COVID-19, яка не тільки актуалізує вплив кризи, а й надає можливості для закріплення на страховому ринку.

6. Усі міжнародні страхові операції ПрАТ «СК Універсальна» діляться на чотири типи: прямі міжнародні договірні операції; пряме страхування; посередницькі страхування та перестраховування. Обсяги отриманих ПрАТ «СК Універсальна» страхових премій як в цілому так і за окремими видами операцій мають чітку тенденцію до зростання, але активно зростають і страхові виплати по міжнародним страховим операціям. При цьому частка цих показників в структурі страхових премій та витрат по компанії є незначною і коливається в межах 5-7%. Рівень страхових виплат по міжнародним страховим операціям за три роки зріс з 34 до 37,75%. Зростання спостерігається і за усіма різновидами таких операцій за виключенням прямих міжнародних договірних операцій.

7. Одним із важливих шляхів підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг ПрАТ «СК Універсальна» виступає

автотранспортне страхування, яке є найбільш популярним в більшості країн світу. Зокрема, на європейському страховому ринку його частка становить майже 30% від загального обсягу ризикових премій. ПРАТ «СК Універсальна» входить в ТОП-14 страхових компаній, які здійснюють продаж «Зеленої картки» в Україні, цей поліс оформляють на випадок завдання шкоди життю, здоров'ю, збитків майну третіх осіб. Однак, зважаючи не малі обсяги продажу «зелених карток» керівництву ПРАТ «СК Універсальна» слід рекомендувати більше уваги приділяти цьому напрямку розвитку міжнародних страхових послуг. Також досвід зарубіжних країн вказує на необхідність впровадженні інноваційних технологій у розвиток автостраховання в ПРАТ «СК Універсальна». Так, останнім часом, за кордоном в автострахованні набуло поширення та продовжує розвиватися таке явище, як телематика (інтегровані засоби телекомунікаційної та інформаційної обробки й передачі інформації, що значно спрощують та прискорюють страхові процеси), можливості якого обов'язково необхідно використовувати в практичній діяльності ПРАТ «СК Універсальна».

8. З метою підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг ПРАТ «СК Універсальна» доцільно розвивати морське страхування вантажоперевезень, якому на даний момент часу керівництво страхової компанії не приділяє достатньо уваги. Оскільки ризики, які виникають у морському судноплаванні, можуть призвести до великих збитків, то питання забезпечення безпеки морських вантажоперевезень сьогодні є однією з основних проблем мореплавання. ПРАТ «СК Універсальна» страхування морських вантажів доцільно здійснювати за різними варіантами страхового покриття: з відповідальністю за всі ризики, з відповідальністю за часткову аварію та без відповідальності за пошкодження. Також ПРАТ «СК Універсальна» слід активніше використовувати передовий зарубіжний досвід європейських країн щодо морського страхування вантажоперевезень.

9. В роботі розроблені рекомендації щодо розвитку медичного страхування в умовах пандемії як напряму підвищення ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг. Обґрунтовано, що укладання договорів медичного страхування від коронавірусу в ПРАТ «СК Універсальна» дозволить: зменшити фінансового навантаження на хворого, оскільки значні витрати при хворобі мають негативний вплив на його фінансове становище страхувальника, який змушений витратити великі кошти на тестування та оплату лікування від коронавірусу; укладений договір страхування дасть впевненість у фінансовому забезпеченні та матеріальній компенсації збитків, а також отримання необхідної своєчасної медичної допомоги страхувальнику тощо. Вдосконалена програма медичного страхування від коронавірусу ПРАТ «СК Універсальна» дозволить підвищити конкурентоспроможність страхової компанії на ринку міжнародних страхових послуг, а також збільшити обсяги реалізації страхових продуктів, що відповідно позитивно вплине на ефективність господарської діяльності та імідж ПРАТ «СК Універсальна».

АНОТАЦІЯ

Буй Фионг Лін. Шляхи підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг підприємством (на прикладі ПРАТ «СК Універсальна»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2021 р.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процес надання міжнародних страхових послуг підприємством страхової галузі України.

В роботі розглянута економічна сутність та види міжнародних страхових послуг, з'ясовані фактори впливу на ефективність надання підприємством міжнародних страхових послуг, представлена методика оцінки ефективності надання підприємством страхових послуг на міжнародному рівні.

Проведена організаційно-економічна характеристика ПРАТ «СК Універсальна» як суб'єкта міжнародного страхового ринку, здійснена оцінка факторів, що впливають на ефективність надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових, дослідженні показники ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг.

Обґрунтоване автотранспортне страхування як засіб підвищення ефективності надання міжнародних страхових послуг ПРАТ «СК Універсальна», розглянуте морське страхування вантажоперевезень як перспективний напрям підвищення ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг, запропоновані шляхи розвитку медичного страхування в умовах пандемії як засобу підвищення ефективності надання ПРАТ «СК Універсальна» міжнародних страхових послуг.

Ключові слова: міжнародні страхові послуги, страхова компанія, фактори впливу, показники ефективності, аналіз, удосконалення, автотранспортне страхування, морське страхування вантажоперевезень, медичного страхування в умовах пандемії.

ANNOTATION

Bui Fyonh Lin. Ways to increase the efficiency of providing international insurance services by the enterprise (on the example of PJSC «IC Universalna»)

Qualifying work for a master's degree in specialty 292 «International Economic Relations» in the educational program «International Economic Relations». - Odessa National Economic University. - Odessa, 2021.

The master's thesis consists of three sections. The object of the study is the process of providing international insurance services by an enterprise of the insurance industry of Ukraine.

The paper considers the economic essence and types of international insurance services, clarifies the factors influencing the efficiency of the enterprise's international insurance services, presents methods for assessing the effectiveness of the enterprise's insurance services at the international level.

The organizational and economic characteristics of PJSC «IC Universalna» as a subject of the international insurance market, the assessment of factors influencing the effectiveness of PJSC «IC Universalna» international insurance, the study of the effectiveness of PJSC «IC Universalna» international insurance services.

Substantiated motor insurance as a means of improving the efficiency of international insurance services of PJSC «IC Universalna», considered marine insurance of freight as a promising direction to increase the efficiency of providing PJSC «SK Universalna» international insurance services, proposed ways to develop health insurance in a pandemic as a means of improving the efficiency of PJSC «IC Universalna» international insurance services.

Key words: international insurance services, insurance company, factors of influence, efficiency indicators, analysis, improvement, motor insurance, marine insurance of cargo transportation, medical insurance in the conditions of a pandemic.